

Gemeenten kunnen haperende motor aanbestedingen aanjagen

Bert Koopman
Amsterdam

Ze gunnen elkaar het licht in de ogen niet. Het volgens velen te straffe aanbestedingsregime zet inkoper en mkb-ondernemer lijnrecht tegenover elkaar. Wantrouwen over en weer leidt tot kafkaëske taferelen. Inkopers spreken niet met bedrijven uit vrees voor verdenking van vriendjespolitiek. Ondernemers schrijven niet in omdat 'het toch niets wordt'.

Mkb-ondernemers zijn er klaar mee. De overheid — waaronder gemeenten — besteedt voor € 50 mrd per jaar aan. De inkopers — ambtenaren die tuk zijn op garanties — bundelen deze projecten en voorzien ze van hoge eisen. Inschrijvers moeten bijvoorbeeld ervaring hebben met klussen die in omvang soms driemaal omvangrijker zijn.

Inkopers en inschrijvers raken elkaar op deze manier kwijt. Mkb'ers zijn nergens meer. Zou dat grote bedrijf aan de andere kant van het land het per definitie beter doen dan ik, in de directe nabijheid, mokken ze.

Vanuit de loopgraven slagen de tegenstanders er niet in elkaar te vinden op basis van een gemeenschappelijk belang. Volgens Ireen Hardenbol van Trias Politica Advies is het de hoogste tijd om deze impasse te doorbreken. Het wetsvoorstel voor een nieuwe Aanbestedingswet, dat op dit moment

Viaduct voor dieren over de A28 bij Zeist. Strengere aanbestedingsregels zetten mkb'ers op achterstand bij dit soort werken.

Foto: HH

Aanbesteding Drempelbedragen

In de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn drempelbedragen voor **overheidsinstellingen** vastgesteld voor onder meer werken (€ 4,85 mln), leveringen (€ 193.000) diensten (€ 193.000) en prijsvragen (€ 193.000). Een **overheidsopdracht** op en boven deze drempelbedragen moet Europees worden aanbesteed. Zie: www.pianoo.nl

bij de Raad van State ligt, biedt volgens haar weinig garanties.

'Het wetsvoorstel neemt de loopgraven als uitgangspunt en is daardoor een zoutloos compromis geworden. Een helder juridisch kader ontbreekt. Inkopers en inschrijvers blijven tegenover elkaar staan. Wederzijds wantrouwen frustrereert een transparante aanbestedingspraktijk.'

Hardenbol zegt dat het mkb in de huidige situatie niet alleen omzet misloopt, maar dat de bestaande patstelling ook ten koste gaat van onderwerpen die alle politieke partijen belangrijk vinden. Het gaat dan bijvoorbeeld om stimulering van innovatie, lokale werkgelegenheid, duurzaamheid of be-

vordering van arbeidsparticipatie van zwakkeren in de samenleving. 'Knap rampzalig dus.'

Er is hoop. Volgens Hardenbol kan de lokale politiek het tij keren. Nu de gemeenten, die jaarlijks voor miljarden inkopen, in coalitiebesprekingen zijn verwickeld, kunnen zij werk maken van een betere aanbestedingspraktijk door het inkoopbeleid tot onderwerp te maken van politieke discussie.

Hardenbol: 'Het staat verantwoordelijke wethouders vrij om een beter inkoopbeleid in het coalitieakkoord op te nemen en de aanbestedingspraktijk daaraan te toetsen. Uitgangspunt: de opdracht, niet de procedure. Over die

opdracht moet een normaal gesprek met de markt mogelijk zijn.'

In de praktijk zelf is nog veel te doen. In opdracht van de Kamer van Koophandel en MKB Brabant ontwikkelde Hardenbol het project Ondernemend Aanbesteden. De gelijknamige website — trefpunt voor inkopers en inschrijvers — wil een aanbestedingsmethode bieden waarbij overheidsopdrachten via een stappenplan bereikbaar worden voor mkb'ers.

Vriend en vijand vinden inmiddels: minder papier, minder procedures, minder wantrouwen, minder schimmigheid en minder kennisachterstand kunnen aanbestedingsprocedures — de motor van de economie — dynami-

scher en transparanter maken.

Rest de vraag of mkb-ondernemers hun bezwaren tegen bundeling van opdrachten ('clustering') zelf kunnen opheffen door combinatievorming. Volgens Lex de Jager van Van Till Advocaten wordt het probleem van clustering formeel ondervangen door als combinatie in te schrijven. Omzetten en referenties worden dan bij elkaar opgeteld. 'Wel wordt een mkb'er gedwongen in te schrijven met een directe concurrent. Dit is geen voor de hand liggende keuze, to put it mildly.' Ook voor de overheid is dit volgens hem een onaantrekkelijke optie. 'De concurrentie neemt af en dat is slecht voor de prijs-kwaliteitsverhouding.'

